

بلا وه برکت ئې نه ؤ

سعدالله جان برق

وېنا ده چې څنگه بڼې ورځې تېرې شي نو داسې بدې ورځې هم تېرېږي. نو دغه بدې ورځې هم تېرې شوې او دې ته به مونږ خبر وايو چې په خبر خبریت تېرې شوې.

د راغلو مېلمنو حوصلې په خپل ځانې خو په دې کښې هم شک نشته چې د دې ځانې خلقو هم ډېر په مړانه ډېر په همت او ډېر په خلوص د خپلو دغه ورونيو لاس مدد وکړلو د چا چې څه وس ؤ هغه ئې وکړلو.

که حکومتی ادارې وې که اولسي ادارې وې، که تنظیمونه وو او که افراد هر چا دې غم ته خپل غم، د خپل کور غم، د خپل ورور غم وئیلې ؤ او د هر قسمه قربانۍ ته ئې په روڼ تندي غاړه اېښې وه.

د دې ټولې واقعي نه چې کومه خبره ثابته شوه هغه دا ده چې لا انسان په دنیا موجود دے، لا

وايي چې بلا وه او برکت ئې نه ؤ، دې تېرو ورځو کښې چې زمونږ پښتنو په کور څه تېر شول هغه څه معمولي غم نه ؤ. يو دم دومره ډېر خلق د يو ځانې نه بل ځانې ته تلل او هغه هم داسې د بې سرومانۍ او بې وسۍ په حالت کښې. دا ډېره لويه خبره ده. يو کور ته چې هم دومره ډېر مېلمانه په يو وخت راشي نو د کورواله وارخطا شي او دا خود ډېرو نه هم ډېروو، بيا په دوي کښې زنانه وې، بوډاگان وو، ماشومان وو، مريضان وو چې شل قسمه ضرورتونه ئې لرل.

د هر څه نه ورتېره خبره پکښې دا وه چې د يوې يخې علاقې نه عېن د گرمۍ په موسم کښې گرمې علاقې ته راتلل بلکې په راتللو مجبورېدل په خپله يو ډېر گران کار دے. کومو علاقو ته به چې په دې موسم کښې خلق سېل دپاره او د ښه موسم نه د

خوند اخستلو دپاره تلل د هغې علاقې خلق هغه علاقې ته تلل چې خپل خلق به ترې تنستېدل، بېخي يوه دردناکه خبره وه خو هغه د فارسيوانو خبره چې رسیده بود بلانې ولې بخبر گزشت. د مشرانو د ځلې

انسانیت ژوند دے دے او لا دنیا د اوسېدو قابله ده په دې کښې شک نشته چې په دنیا کښې خراب خلق هم ډېر دي، بې درده ظالمان او بې رحمه خلق هم ډېر دي. دا هم هر چا ته معلومه ده چې په نن زمانه کښې ځان ځاني او نفسي نفسي هم ډېره ده خو دا خبره هم بېشکه بې شپې ثابته شوه چې د بدو په مقابله کښې ښه انسانان ډېر دي او خدائے دې ئې همېشه ډېر لري.

صرف د ساعت تېري دپاره قيصي ننه دي، بلکې د عبرت او سبق د تعليم نه هم ډک دي. د تاريخ مطلب دغه دے چې مونږ ته دا معلومه شي چې کومو خلقو څه غلطي کړې وه او د هغې نه ورته څومره نقصان رسېدلې ؤ او کوم داسې ښه عمل ئې کړے ؤ چې په نتيجه کښې ئې ورته

په دې واقعاتو کښې د دغه دواړو قسمه انسانانو ښه پته ولگېده، که يو طرف ته دا ثابته شوه چې هم د يو ملک، يوې خاورې، يو دين او يوې وينې خلق په يو بل څومره ظالمان کېدے شي، څومره بې رحمه کېدے شي او څومره بې انصافه

فائده رسېدلې وه او بيا دغه قسم غلطۍ يا ښه عملونه مونږ څنگه د خپل راتلونکي وخت دپاره خپل سبق گرځولے شو.

کېدے شي نو بل طرف ته دا هم معلومه شوه چې لا مينه، خلوص او انسانيت مړه نه دي. که

هره واقعه، هره حادثه او هره خبره کښې څه نا څه عبرت

داسې واقعات يو طرف ته د غم او درد نه ډک وي نو بل طرف ته د ډېرو سبقونو عبرتونو او تجربو نه هم خالي نه وي او اصلي انسان هغه دے چې د داسې واقعاتو نه سبق واخلي، عبرت ترې حاصل کړي او د راتلونکي ژوند دپاره ئې د لارې مثال کړي. تاريخ څه شے دے او مقصد ئې څه دے؟ د تاريخ واقعات

وي، هغه د پښتو متل دے چې ورومې د وروستي پل وي، مخکښې چې کوم کس روان دے که هغه چرته تيندک و خوري نو وروستي له فوراً لاندې کتل پکار دي چې زما دې وړاندیني ملگري په څه تيندک و خورو نو چې هغه شے زه ووينم نو پښه به ترې پورته واخلم يا که مې وس ؤ نو د لارې نه به ئې

اخوا کړم، چې بل راتلونکې پرې دربل نه شي دغه رنگ په دې واقعاتو کې هم ډېر سبقونه او ډېر عبرتونه وو او دې خوکه څوک ورته په دغه خیال وگوري. علامه اقبال یوه ډېره بڼه خبره کړې ده وائي چې "فطرت د افرادو غلطې معاف کړي خو د قومونو غلطې هرگز نه معاف کوي" او د دې خبرې گواهی دپاره د تاریخ هره پاڼه گواهی ورکوي چې کله کله

قومونو اجتماعي غلطۍ کړې دي نو د هغې انجام ډېر دردناک او عبرت ناک ختلې دے. اصل کېنې دا یو ښکاره حقیقت دے چې که فرد غلطې وکړي او څه نقصان بیا مومي نو ډېر خلق به لاس مدد ورسره وکړي او مالي ځاني یا بل هر څه نقصان چې ئې شوی وي هغه به ورله پوره کړي یا به ډاډ ورکړي خو قومونو سره نه څوک مدد کوي او نه مدد کول آسان وي. نو ځکه د قومي نقصان پوره کېدل بیا ممکن نه وي نو دې دپاره همپشه تاریخ ځان ته مخکېنې ساتل پکار دي چې بیا چرته هغسې غلطې ونه شي کومې چې وړاندې دومره نقصان کړے و.

کارونه هم ظاهر دي د کومو د لاسه چې قوم دا ورځ ولیده او دا دومره لوتے غم، لوتے نقصان او لوتے تکلیف ورته ورسېدو.

بیا پکېنې دا هم د چانه پټه نه ده چې چا څه څه وکړل. هغه نورې ټولې خبرې ډېر لوتے تفصیل غواړي او دردناک اړخونه ئې هم ډېر دي خو مونږ له دا کتل زیات ضروري دي چې هغه بڼه اړخونه پکېنې کوم دي او د هغو فائدې څومره دي او هغه هم هغه خبرې دي چې ما وړاندې وکړې. واقعات خو د غم ډک وو خو د مینې خلوص او ورورولۍ د برکت په خبر خبریت تمام شول. نقصان ډېر شوی دے خو دا فائده هم څه کمه قیمتې نه ده چې مونږ ترې حاصله کړه چې ورورولي وي، مینه وي، خلوص وي، همدردی وي نو د هر قسم مصیبت سره مقابله کېدے شي. مینه، خلوص او همدردی یو دومره مضبوط ډال دے چې د هر قسم گوزار په شا تمبولو او بې اثره کولو توان لري.

پښتنو کم از کم دا خبره خو ثابتې کړه چې دې یواځې جنگ جنگ، شر شر او کرکه کرکه نه دے بلکې مینه مینه، خلوص خلوص او ورورولي ورورولي هم دے. هر څه به وي ډېر عیبونه پکېنې شته، ډېرې کمزورۍ لري، ډېر زرز غلطېرې خو

په دې تازه واقعاتو کېنې هم مونږ دپاره ډېر زیات سبقونه دي هغه غلطۍ هم پکېنې ښکاره دي، هغه غلط خلق هم پکېنې مخامخ دي او هغه غلط

چې کله وخت راشي نو د مينيې او خلوص سارے ئې
هم نشته. د غرونو او سپدونکے دے نو لکه د غر په
شان کة تورکاني لري نو سره گلونه هم توکولے شي د
پاس نه کة هر خومره سخت دے نو په مېنخ کبني ئې
د يخو خوړو او بو چينيې هم شته. بلکې ډپر
معدنيات هم پکبني شته خو لتون غواړي.
لامې محبت او مينه شته دے لا ژوندے يمہ
لا خومې په زړه کبني وينه شته دے لا ژوندے يمہ